

PREDLOG OSNOVE
za vođenje pregovora i zaključivanje
Sporazuma između Crne Gore i Kanade
o socijalnom osiguranju

I Ustavni osnov

Ustavni osnov za zaključivanje Sporazuma između Crne Gore i Kanade o socijalnom osiguranju sadržan je u odredbama člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore („Službeni list CG”, br: 1/07 i 38/13), kojim je propisano da Crna Gora, na principima i pravilima međunarodnog prava, saraduje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tač. 1 i 4, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II Ocjena stanja odnosa između Crne Gore i Kanade

Crna Gora i Kanada imaju prijateljske odnose i sadržajnu saradnju u mnogim oblastima od uzajamne važnosti, što potvrđuje i kontinuirani politički dijalog na visokom nivou. Postoji obostrani interes za dalje snaženje dobre saradnje u različitim oblastima, a naročito u oblasti socijalne politike, čemu će doprinijeti zaključivanje sporazuma o socijalnom osiguranju.

III Razlozi za zaključivanje međunarodnog sporazuma

Bilateralnim međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju, odnosno socijalnoj sigurnosti, omogućava se usklađena primjena nacionalnih zakonodavstava država ugovornica u oblasti socijalnog osiguranja, a time se:

- garantuje jednak tretman državljana, odnosno osiguranika obje države ugovornice u okviru nacionalnog zakonodavstva,
- utvrđuje primjenljivo zakonodavstvo (pravila na osnovu kojih se, u svakom konkretnom slučaju može tačno utvrditi da li se primjenjuje zakonodavstvo jedne ili druge države ugovornice),
- obezbjeđuje očuvanje stečenih prava i
- garantuje isplata (transfer) davanja u slučaju promjene prebivališta u drugu državu ugovornicu.

Odredbe bilateralnih sporazuma o socijalnom osiguranju obuhvataju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, prava iz zdravstvenog osiguranja, prava za slučaj nezaposlenosti, dodatka za djecu i administrativno pravnu pomoć. Sporazume o socijalnom osiguranju prate administrativni sporazumi za njihovo sprovođenje, dopunski sporazumi kojima se bliže reguliše postupak za ostvarivanje pojedinih prava i dvojezični obrasci kao tehničko sredstvo sprovođenja međunarodnih sporazuma i obezbjeđenje njihove efikasne primjene.

Zaključivanjem međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju uspostavlja se međunarodno - pravni sistem u socijalnom osiguranju između država ugovornica, odnosno uspostavlja se koordinacija između

sistema socijalnog osiguranja tih država. Osnovna svrha ovih sporazuma je da omoguće ostvarivanja prava iz socijalnog osiguranja na osnovu rada i osiguranja u inostranstvu.

Imajući u vidu izloženo kao i činjenicu da se zaključivanjem Sporazuma između Crne Gore i Kanade o socijalnom osiguranju proširuje i jača saradnja iz oblasti socijalnog osiguranja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore je, na preporuku Ministarstva vanjskih poslova, direktno stupilo u kontakt sa Sekretarijatom za penzijsku politiku u Ministarstvu za zapošljavanje i socijalni razvoj Kanade (ESDC) i tom prilikom iskazana je zainteresovanost za zaključivanje predmetnog sporazuma. Kanadska strane je izrazila spremnost za otpočinjanje pregovora te su predložili da se prvi sastanak održi u periodu od 21. do 23. oktobra 2024. godine, u Otavi- Kanada.

Crnogorska strana je prosljedilo Nacrt sporazuma koji će poslužiti kao osnova za pregovore.

Zaključivanjem sporazuma o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Kanade omogućiće se regulisanje međusobnih odnosa u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja a posebno izjednačavanje u pravima državljana po osnovu boravka i rada u državama ugovornicama.

IV Osnovna pitanja o kojima će se voditi pregovori, odnosno bitni elementi koje ugovor treba da sadrži i predlog stavova delegacije Crne Gore u vezi sa tim pitanjima

Sporazum se bazira na opšte prihvaćenim principima u zaključivanju ovakvih birateralnih i iskustvima naše države u ovoj oblasti, kao i najnovijim iskustvima i standardima, posebno Regulative Evropske unije 883/2004 o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti.

Osnovni principi na kojima se zasniva Sporazum su:

1. Primjena nacionalnog zakonodavstva država ugovornica,
2. Izjednačenost u pravima državljana zemalja ugovornica,
3. Princip sabiranja staža osiguranja navršenog u državama ugovornicama.

Prava:

Sporazumom o socijalnom osiguranju uređuju se prava iz oblasti:

- penzijskog i invalidskog osiguranja,
- osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti i
- administrativno pravne pomoći.

Na pregovorima će se usaglasiti odredbe teksta sporazuma između Crne Gore i Kanade o socijalnom osiguranju, kao i uzajamno razmijeniti informacije o primjeni pravnih propisa država ugovornica.

V Procjena potrebnih finansijskih sredstava za izvršavanje sporazuma i način njihovog obezbjeđenja

Za izvršavanje ovog sporazuma nije potrebno obezbjediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore.

VI Stavovi i mišljenja zainteresovanih organa o opravdanosti zaključivanja sporazuma

U postupku pripreme Predloga Osnove za vođenje ovih pregovora, zatražena su i cijenjena mišljenja zainteresovanih organa, koja se daju u prilogu.

VII Potreba usaglašavanja propisa

Zaključivanje navedenog sporazuma ne zahtijeva izmjenu važećih ili donošenja novih propisa.

VIII Predlog sastav delegacije

Delegaciju sačinjavaju predstavnici Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije i Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore.

Za članove delegacije za vođenje pregovora određeni su:

Darka Džabasan - načelnica Direkcije za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu (Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije), šefica delegacije,

Milka Vraneš, pomoćnica direktora Sektora za sprovođenje penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, članica i

Darko Smolović, samostalni savjetnik I (koordinator inostranog osiguranja), Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, član.

IX Predračun troškova za rad delegacije

Troškove za rad delegacije snosi organ čiji predstavnici učestvuju u pregovorima.